

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XX. De Confessione, Prima probationum Specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

judicii acta à Notario, aut illo deficiente, à duobus viris idoneis conscribantur, ut ita in iudiciis fides locum habeat, & ne propter assertionem iniqui Judicis innocens litigator lædatur, copia actorum partibus communicanda est, Prothocollo penes Judicem remanente. *Cap. quoniam. 11. h. t.* Si causa ad alium Judicem devolvatur, acta prioris iudicii ad eum sunt remittenda. *Cap. fin. h. t.*

Quæres nonò. Qualis debet esse probatio?

R. Debet esse *primò* de articulo pertinente secundum formam libelli. *Secundò* plena, certa, & necessariò concludens: nam probatio obscura non relevat probantem. Est exemplum in *cap. in presentia. 8. h. t.*

Quæres decimò. Quando facienda probatio?

R. Post litem contestatam: quia Actor, quid probare debeat, ante scire

non potest. Deinde ante conclusionem in causa fieri debet; quia postmodum super iisdem articulis nulla admittitur probatio, *cap. juravit. 6. h. t.*

Quæres undecimò. Quis plenæ probationis effectus?

R. Judex juxta illam sententiam ferre debet: aliàs litem facit suam, & omne quod litigatoris interest, ab eo restituendum.

Quæres duodecimò. Quis semiplenæ probationis effectus?

R. Quamvis semiplena probatio ad sententiam ferendam sufficere non possit, nisi plures tales semiplenæ probationes, quæ unam integram facerent, super iisdem articulis concurrerent: at tamen ea est semiplenæ vis probationis, ut Judex parti adversæ juramentum deferre, aut in illam onus probandi transferre, vel purgationem canonicam injungere, vel demum torturæ subicere valeat.

TITULUS XX.

DE

CONFESIONE

Prima Probationum Specie.

Adagium Juris est: Propria confessio optima probatio. De qua,

Quæres *primò.* Quid & quotuplex confessio?

R. *1mò.* Est illius, quod ab Adversario intenditur, asseveratio. *2dò.* Divi-

ditur in discretam & indiscretam. Discreta fit cum causæ, de qua orta est obligatio, expressione: indiscreta fit tantum genericè, absque causæ expressione, ut si quis se 100. Imperiales debere confiteatur, tacito contractu, ex quo debeat.

debeat. Alia iterum confessio est simplex, alia qualificata. Simplex est, quando quis absque ullo addito ad intentionem adversarii responderet & confiteretur: qualificata est, quando quis adjectâ aliquâ qualitate vel conditione confiteretur: ut reus fateretur se Perrum occidisse, sed causâ necessariâ defensionis servato moderamine inculpatae tutelæ. 3^{id}. Alia est tacita alia expressa. Expressa fit verbis, signis, aut scripturâ voluntatem declarantibus: tacita ex certo facto elicitur, vel à lege intervenisse fingitur. 4^{id}. Rursus alia judicialis, alia extrajudicialis. Judicialis est manifestatio proprii actûs coram competente Judice facta: extrajudicialis est proprii actûs extra iudicium præsentem alio manifestatio.

Quæres *secundò*. Quæ persona judicialiter confiteri potest?

R. Ad confessionem judicialem requiritur, ut ab homine sanæ mentis & majorenni facta sit; si enim minorennis contra seipsum confessus fuerit, non sibi præjudicat. *L. certum. 6. §. in pupillo. ff. de Confess.* Et quidem si infans etiam accedente tutoris autoritate confessio est nulla: quia negotium, de quo interrogatur, intelligere non censetur. Si major infante, non valet absque autoritate tutoris facta confessio: quia sine hac pupillus se se obligare nequit; cum autoritate tutoris facta valet quidem confessio, sed læso datur beneficium restitutionis in integrum.

Quæres *tertiò*. De quo facto confessio judicialis esse debet?

R. Debet esse *in d.* De facto secundum naturam possibili; quare nulla est

confessio, si ætate Senior se Filium fateatur esse natuminoris, si impubes adulterium confiteatur. *Arg. cap. quod sedem. 2. de frigid. & malef. Gloss. in cap. fin. de Confess. v. confessus.* Inde est, quod in criminalibus, ubi crimen relinquit vestigium, nunquam ad executionem procedatur, quantumcunque reus sit confessus vel convictus, nisi prius de corpore delicti constet. Ut Petrus se hominem occidisse fateretur, prius de cadavere inquiritur. Titius furtum à se in tali loco factum confiteretur, prius inquirendum, an reverâ tale furtum in tali loco, sicut asseritur, fuerit commissum.

2^{id}. Debet esse de facto, quod non sit contra jus. Hinc confessio non nocet, si quis juramentum de re intrinsicè mala fateatur. *Cap. quantò. 18. de jurjurand.* Si Christianus se cum Judæa, vel consanguineus cum consanguinea matrimonium contraxisse fateatur. *Can. cave Christiane. 15. caus. 28. q. 1. cap. 1. de Consanguinit.* 3^{id}. Debet esse de facto, quod in quæstionem venit: ideòque si Actor positiones impertinentes ponat, reus ad illa respondere non tenetur, sed à Judice tanquam irrelevantes ex officio sunt rejiciendæ. In dubio, an positio ad rem faciat, an non, admittenda est cum clausula: *Salvo jure impertinentium.* Cujus clausulæ hic effectus, quod si ex post appareat positionem impertinentem, eo ipso pro rejecta habeatur, & confessio non præjudicat.

Quæres *quartò*. Quâ forma debet fieri judicialis confessio?

R. De-

R. Debet esse 1mo. Spontanea & libera, non vi, metu, vel fraude extorta : *Can. si quandoque. 1. caus. 15. q. 6.* Unde ex propria confessione in tortura facta nemo condemnatur ; sed si reus in tortura crimen confessus, altero die extra tormentorum conspectum de crimine interrogatur, & tunc in confessione perseveret, pro confesso habetur. 2do. Coram Judice competente fieri debet ; facta siquidem coram Judice incompetente habetur pro extrajudiciali, quæ plenè non probat. *Cap. etsi Clerici. 4. de judic.* Ideoque Clericus coram Judice sæculari crimen confessus nequidem à proprio Judice velut confessus judicari potest. Confessio coram Arbitro facta, si is secundum ordinem juris procedat, pro judiciali habenda est. 3to. Præsente adversario vel ejus Procuratore, saltem de Jure Civili facienda est.

Quæres quintò. An confessio judicialis revocari possit ?

R. Vel est facta per ipsam partem, vel per ejus Procuratorem : si facta per ipsam partem, in continenti revocari potest : non enim pro confesso est habendum, quod, qui dixit, statim revocat. Ex intervallo quoque revocari valet, si probetur, quod ex errore facta fuerit ; non enim fateretur, qui errat, nisi jus ignoraverit. *L. 2. ff. de Confess.* Si facta sit per Procuratorem, antequam conclusum in causa, confessio per Principalem revocari potest. Est exemplum in *cap. fin. h. t.*

Quæres sextò. Quid si incidenter reus confiteatur ?

R. Vel illud, quod confitetur, ad causam facit principalem : ut testis confitetur crimen ipsi objectum, ut à testimonio repellatur : & tunc Judex instituto novo processu in criminofum inquirere debet, confessionem ejus de crimine commisso incidenter factam producendo, ut eam denuò confirmet. *Calus est in cap. cum super. 2. h. t.*

Quæres septimò. Qualiter in judicio confessio rei elicienda ?

R. Modus judicialem confessionem à reo eliciendi est hic : Actor factum ex, quo jus suum oritur, Judici per particulares propositiones proponit : ut in exemplo : Actor conveniens reum actione ex mutuo ponit : Verum est 1mo, quod reus ad me venerit, & mutuum petierit. Verum est 2do, quod consuetam pensionem solvere sit stipulatus. Verum est 3to, quod illa die mutuum à me acceperit. Verum est 4to, quod intra biennium nihil solverit. Propositiones illæ vocantur articuli positionales, & libellus, in quo continentur, dicitur articulatus. Hos articulos Actor offert Judici petens admitti ad juramentum dandorum, simulque rogans, ut reo juramentum imponatur, quod desuper interrogatus veritatem dicere velit ; quod appellatur juramentum respondendorum. Præstito hoc juramento reus super articulis exhibitis examinatur, ejusque responsio ad singulos articulos Prothocollo inferitur & Actori communicatur : qui ad articulos proprium factum continentés affirmativè vel negativè respondere debet. Si factum alienum contineant, cujus probabilis

bilis potest esse ignorantia, sufficit, si reus dicat: *Credo*. Si reus respondere recuset, omnes articuli pro confessis habentur, id est: perinde censetur, ac si reus illos affirmasset, *Cap. si post prestitum. 2. h. t. in 6.*

Quæres octavo. An positio super facto negativo, quæ non nisi per rei confessionem probari potest, à Judice admittenda, & reus, ut respondeat, obligandus sit?

R. Actor ex suo libello reo quasdam proponit positiones, ad quas mediante juramento affirmando vel negando, ut plurimum per verbum, credit, aut non credit, respondere tenetur. *Clement. 2. de V. S. junct. cap. dudum. 54. de Elect. Inter has positiones etiam negativas ponere potest juxta cap. 1. de h. t. in 6. v. g. reus beneficiatus super pluralitate beneficiorum convenitur: Actor has ponit positiones: 1mo. Verum est, quod reus habeat duo beneficia personalem residentiam exigentia. 2do. Quod super incompatibilitate horum beneficiorum Apostolicam non obtineat dispensationem. Ad hanc positionem negativam reus respondere obligatus, & si respondeat affirmativè Actor illam probare non tenebitur: Si negativè, Judex reum compellere potest, ut probet, quod negavit.*

Quæres nono. Quis confessionis judicialis effectus?

R. 1mo. Si confessio judicialis contra confitentem non sit, nihil probat. Si enim quis aliquid pro se asserat, non creditur, nisi probet. *Can. nullus. 2. caus. 4. q. 4.* Imò si contra confitentem in præjudicium sit Reipubl. plenam fiden-

R. D. Schnorrenberg Instit. J. Can.

non facit. Ut: Judex in furtum inquiret, & Dominus rei ablata in gratiam furis se non fuisse invitum confiteatur; tali confessioni non creditur, nisi alia concurrant indicia. Sicut enim inter privatos unius confessio alteri non præjudicat, ita nec Reipublicæ, cujus interest, delicta non manere impunita.

2do. Si reus per verbum: *Credo*, confiteatur contra se, Actor ab onere probandi relevatur, & articulum talem tanquam verum supponit: Quia quando agitur de præjudicio confitentis, æquè præjudicat confessio de credulitate, quàm de veritate.

3to. Confessio judicialis de veritate vim probationis habet, ita quidem ut omnes probationes superet, soli autem confitenti noceat. *Cap. 1. de Confess. cap. veniens. 10. cap. personas. 20. de testib.*

4to. Confessio judicialis facit notorium juris. *Cap. Vestra. 7. de cobabit. Cleric. & mul.* Ideoque appellationem excludit. *Cap. pervenit. 13. cap. consuluit. 14. de Appell.* Imò in causis civilibus confessus pro judicato habetur; & quamvis post conclusionem in causa nullæ admittantur probationes: attamen hæc probatio per partis confessionem admittitur, & ex illa sententiæ definitiva formari potest, non obstante quod aliàs forte ob non servatum juris ordinem invalidus fuerit processus.

Quæres decimo. Quis confessionis extrajudicialis effectus?

R. Si confessio extrajudicialis parte adversâ præsentè facta, & per duos integræ fidei testes probata cum speciali causæ expressione: ut: Confiteor quod

X x x tibi

tibi 100. ex mutuo debeam ; plenam contra confitentem facit probationem : parte verò absente , aut absque speciali causâ expressione facta vel nihil , vel solum semiplenè probat. Colligitur ex *cap. si cautio. 14. de fide instrumentor.* Deinde in causis criminalibus confessio extrajudicialis est sufficiens ad torturam indicium. Sumitur ex *cap. olim. 25. de Rescript.* Regulariter tamen non sufficit ad tertii complicitis torturam.

Quæres *undecimò.* Qualiter probat confessio extrajudicialis facta in testamento ?

re. Confessio à testatore in gravi morbo facta plenè probat, sive ad obligandum , sive ad liberandum tendat , in quantum nempe in confitentis est præjudicium, dummodo ante mortem non fuerit revocata. Ut : si testator se Titio debere centum , aut centum imperiales sibi debitos à Cajo esse solutos fateatur. Quilibet enim in mortis articulo existens nihil temerè asserere in sui præjudicium, aut salutis aternæ immemorem esse præsumitur. Si tamen talis confessio in favorem confitentis esset , plenam probationem non faceret.

Quæres *duodecimò.* Quid operatur Complicitis sociique in crimine confessio ?

re. 1mò. Si Socii sint occulti, contra quos nulla infamia vel indicia præcesserunt , iudex reum judicialiter confessum generaliter de complicitibus interrogare non potest. *Can. fin. caus. 15. q. 3. & cap. 1. h. r.* Et confessus crimen eo ipso est infamis & dubiæ fidei , qui à testimonio repellitur. *Cap. testimonium. 54. de testib.*

Excipe : Nisi sit confessus *1mò.* Crimen exceptum , ut Læsæ Majestatis , hæresis &c. 2. Quod est difficilis probationis, de quo non nisi per Socios constare potest : 3. Quod sine Sociis fieri non potest , de quo , quod plures concurrerint , ex actis vel informatione constat : demum quod non merè præteritum , ita , ut subsit periculum de futuro cum Reipubl. & innocentum detrimento.

2dò. Si reus ad interrogationem Judicis absque præcedenti infamia vel indicis factam complices in crimine non excepto confessus fuerit , ex hac confessione Judex specialem in detectos complices inquisitionem facere non potest ; quia sicut interrogatio fuit illegalis , ita etiam responsio. Attamen si reus complices spontè denuntiet , talis denuntiatio ad specialem sufficit inquisitionem , modò taliter fiat , ut confessio aliquod patrati criminis probare valeat indicium.

3tidò. Si reus criminis excepti Socios confiteatur , & Sociorum detectio aliis verisimilibus sit adminiculata indicis , Judex ulterius in detectos inquirere, sive alias probationes super crimine detecto assumere potest. Si verò nihil aliud, quàm nuda rei de se crimen facti habeatur confessio , ad inquisitionem specialem procedi nequit : quia jus naturale & gentium dicat , nullam fidem accusatori ulli in alterius præjudicium adhibendam, nisi verisimile criminis aut præsumptionis adferat indicium ; ne cuilibet, maximè tam vilibus & criminosis personis, calumniandi passim detur occasio.

TITU-